

**Zbiórca raport końcowy Związku Euroregion „Tatry”
z realizacji Wspólnego Funduszu Małych Projektów
w ramach Programu Współpracy Przygranicznej Polska- Słowacja Phare 2002**

1. Wprowadzenie

Związek Euroregion „Tatry” w Nowym Targu w latach 2003 – 2005 zarządzał po raz czwarty środkami Phare przeznaczonymi na dofinansowanie małych projektów typu „ludzie dla ludzi” dotyczących polsko-słowackiej współpracy przygranicznej. Środki unijne pochodziły ze specjalnie utworzonego dla granicy polsko-słowackiej Wspólnego Funduszu Małych Projektów w ramach Programu Współpracy Przygranicznej Polska-Słowacja Phare 2002.

Fakt, że był to wspólny fundusz oznaczał, że formularze wniosków o dofinansowanie, wytyczne, termin naboru, kryteria oceny projektów, procedury zatwierdzania projektów oraz warunki ich realizacji były podobne po obu stronach granicy. Wysokość możliwego dofinansowania wynosiła od 1 000 do 50 000 EUR. W ramach kwoty 400 000 EUR przypadającej na całą granicę polsko-słowacką Euroregion „Tatry” zarządzał środkami Phare wynoszącymi 133 333,00 EUR, co umożliwiło dofinansowanie 11 projektów oraz pokrycie części kosztów związanych z zarządzaniem. W pracach związanych zarządzaniem funduszem uczestniczyło 5 osób.

2. Podstawa prawna FMP

Związek Euroregion „Tatry” zarządzał Wspólnym Funduszem Małych Projektów na podstawie umowy zlecającej realizację zadania państwowego polegającego na realizacji małych projektów euroregionalnych zawartej z Władzą Wdrażającą Program Współpracy Przygranicznej Phare w dniu 13 listopada 2003 r. Umowa ta była modyfikowana jednym aneksem. Zmiany w treści umowy związane były z koniecznością wprowadzenia Rozszerzonego Zdecentralizowanego Systemu Wdrażania (EDIS).

Zgodnie z umową Euroregion „Tatry”:

- zarządzał Funduszem w ramach uprawnień przekazanych przez Władzę Wdrażającą,
- proponował swojego przedstawiciela do Komisji Oceniającej,
- ogłosił nabór projektów,
- pełnił funkcję informacyjną i szkoleniową dla wnioskodawców,
- gromadził wnioski projektów,
- zawarł umowy z beneficjentami na realizację projektów zatwierdzonych przez Reprezentację Komisji Europejskiej w Warszawie,
- nadzorował, monitorował i przestrzegał terminowości wykonania projektów,
- przyjmował i rozliczał środki finansowe otrzymane od Władzy Wdrażającej,

- przyjmował i rozliczał projekty beneficjentów,
- gromadził raporty od beneficjentów,
- sporządzał raporty podsumowujące wykorzystanie poszczególnych transz na potrzeby Władzy Wdrażającej oraz Komisji Europejskiej.

3. Opis wyboru projektów

Od momentu zawarcia umowy z Władzą Wdrażającą Program Współpracy Przygranicznej Phare (WWPWP) na zarządzanie funduszem Euroregion „Tatry” podjął działania merytoryczne i organizacyjne w sprawie FMP. Został powołany sekretariat FMP, w ramach którego pracowali: dyrektor Antoni Nowak, główny księgowy Anna Śmiałkowska (do 31.12.2004 r.) i specjalista ds. finansowo-księgowych Dominika Różańska, która od 01.01.2005 pełniła obowiązki głównego księgowego, specjalista ds. kontraktowania Agnieszka Pyzowska, specjalista ds. monitorowania i wdrażania projektów Teresa Siańkiewicz oraz specjalista ds. rozliczania i sprawozdawczości Bożena Królczyk. Na działalność tego sekretariatu przeznaczono 6.667 EUR (stanowiące 5% dotacji celowej z FMP). Do dnia 1 marca 2004 r. biuro euroregionu przygotowało projekt własny pt. *10 lat współpracy transgranicznej Euroregionu Tatry - próba syntezy*, który został zatwierdzony przez Władzę Wdrażającą i Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Warszawie w dniu 22 kwietnia 2004 r. Projekt otrzymał dofinansowanie w wysokości 12 939,00 EUR.

W dniu 11 marca 2004 r. ogłoszono *Zaproszenie do składania wniosków* (wspólne dla dwóch edycji Programu Phare – 2002 i 2003) w trzech polskich euroregionach: w Euroregionie „Beskidy”, Euroregionie Karpackim i w Euroregionie „Tatry” oraz na Słowacji. Aplikanci mieli 60 dni, do 10 maja 2004 r. na przygotowanie i złożenie projektu.

Ogłoszenie o rozpoczęciu naboru projektów wraz z Wytycznymi i Formularzem wniosku o otrzymanie grantu Euroregion „Tatry” zamieścił na swojej stronie internetowej i w prasie o zasięgu regionalnym. Jednocześnie euroregion w dniu 12 marca 2004 r. wystąpił ze stosownym pismem do starostów, burmistrzów i wójtów reprezentujących członków stowarzyszenia, z prośbą o rozpropagowanie tej informacji wśród uprawnionych stowarzyszeń, instytucji kultury, szkół i innych pozarządowych niedochodowych organizacji działających na ich terenie.

Dnia 14 kwietnia 2004 r. Euroregion „Tatry” zorganizował w Nowym Targu warsztaty szkoleniowe na temat procedur funduszu oraz prawidłowego wypełniania wniosku, w którym uczestniczyło 56 osób. Do sekretariatu funduszu działającego w naszym euroregionie wpłynęły 53 wnioski o dofinansowanie.

W dniach 18 - 20 maja 2004 r. w Nowym Targu odbyło się posiedzenie ekspertów Komisji Oceniającej. Komisja ta była wspólną dla trzech polskich euroregionów zarządzających Funduszem Małych Projektów na pograniczu polsko – słowackim i oceniała wnioski o dofinansowanie ze środków Phare

zarówno w ramach edycji 2002 jak i 2003 Programu Współpracy Przygranicznej Polska-Słowacja. W obradach Komisji jako przedstawiciele Euroregionu „Tatry” uczestniczyły Teresa Siańkiewicz i Dominika Różańska (sekretarz). Komisja dokonała oceny formalnej i technicznej łącznie 145 projektów, w wyniku której 69 projektów przeszło pozytywnie tę selekcję, w tym 28 z Euroregionu „Tatry” (16 projektów odrzucono z przyczyn formalnych, a 9 w wyniku oceny technicznej nie uzyskało wymaganych min. 65 punktów). O wstępnych wynikach ewaluacji projektów z Euroregionu „Tatry” poinformowano wnioskodawców pismami z dnia 14 czerwca 2004 r. Następnie na posiedzeniu wspólnego Polsko-Słowackiego Regionalnego Komitetu Sterującego, które odbyło się 6 i 7 lipca 2004 r. w Krasicy postanowiono rekomendować do wsparcia 25 projektów z naszego euroregionu. Ostatecznie 10 września 2004 r. Reprezentacja Komisji Europejskiej w Warszawie zatwierdziła do realizacji w Euroregionie „Tatry” łącznie 25 projektów w tym 10 w ramach edycji 2002 Programu Phare (o łącznej kwocie dofinansowania z funduszu wynoszącej **113 157,00 EUR**). O tej decyzji euroregion poinformował zainteresowanych wnioskodawców 15 września 2004 r.

Najistotniejsze działania w ramach zarządzania FMP przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1 - Harmonogram działań w ramach FMP:

Działanie	Data
Umowa euroregionu z WWPWP	13 listopada 2003 r.
Ogłoszenie o naborze projektów	11 marca 2004 r.
Szkolenie dla aplikantów	14 kwietnia 2004 r. oraz 19 października 2004 r. (szkolenie dla beneficjentów)
Posiedzenie Komisji Oceniającej	18-20 maja 2004 r. w Nowym Targu
Zatwierdzenie projektów	22 kwietnia 2004 r. - projekt własny Euroregionu „Tatry” 10 września 2004 r. (10 projektów)
Okres realizacji projektów	Od 01.06.2004 (projekt własny Euroregionu „Tatry”) do 15 września 2005 r.
Przekazanie ostatniej płatności beneficjentowi	6 grudnia 2005 r.

4. Realizacja

Po otrzymaniu przez Związek Euroregion „Tatry” listy zatwierdzonych projektów i dostarczeniu przez beneficjentów podpisanych skorygowanych budżetów projektów w dniach 21.09.2004 – 28.10.2004 r. zawarto umowy grantowe ze wszystkimi beneficjentami. Realizacja projektów miała trwać najpóźniej do 31 sierpnia 2005 r. ale wyjątkowo euroregion przychylił się do prośby Fundacji Dzieci Pienin o przedłużenie realizacji przez nią projektu do 15 września 2005 r. pod warunkiem dostarczenia rozliczenia tego projektu do 21 września 2005 r. Od października 2004 do stycznia 2005 r. euroregion sukcesywnie do nadsyłanych przez beneficjentów wniosków o zaliczkę wnioskował do Władzy Wdrażającej

Program Współpracy Przygranicznej Phare o zaliczki w wysokości 60% przyznanej dotacji na realizację zatwierdzonych projektów. W dniu 19 października 2004 r. euroregion zorganizował spotkanie dla beneficjentów w sprawie prawidłowego rozliczania projektów, w którym wzięło udział 45 osób. Ponadto w celu ułatwienia sporządzenia raportów merytorycznych i rozliczenia projektów pracownicy sekretariatu funduszu opublikowali na stronie internetowej Euroregionu „Tatry” dodatkowe materiały pomocnicze opracowane we własnym zakresie. Beneficjenci zrealizowali swoje projekty zgodnie z przyjętymi w umowach terminami, za wyjątkiem Miejskiego Ośrodka Kultury w Nowym Targu, Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu, Zjednoczenia Łemków w Bielance oraz Fundacji Dzieci Pienin w Krościenku, które przedłużyły realizację swojego projektu (o kilka dni lub tygodni) za zgodą euroregionu zgodnie z podpisanymi aneksami do umów grantowych. Najwcześniej, bo do końca maja 2005 r. zrealizowane zostały 2 projekty, których beneficjentami byli: Związek Euroregion „Tatry” (projekt własny euroregionu) oraz Zjednoczenie Łemków. Wszystkie projekty zostały rozliczone w terminie, a ostatnie rozliczenia wpłynęły do Władzy Wdrażającej Program Współpracy Przygranicznej Phare do dnia 15 października 2005 r. W dniu 23 listopada 2005 r. Euroregion przesłał również do WWPWP rozliczenie z wykorzystania środków na zarządzanie funduszem. Wszystkie płatności zrealizowano w terminach zgodnie z umową. Płatność końcową w ramach środków na zarządzanie Wspólnym Funduszem Małych Projektów z Programu Współpracy Przygranicznej Polska-Słowacja Phare 2002 Związek Euroregion „Tatry” otrzymał 30 listopada 2004 r. Ostatnią płatność końcową na rzecz beneficjentów (najpóźniej otrzymaną z WWPWP Phare bo 28 listopada 2005 r.) Euroregion przekazał beneficjentowi w dniu 6 grudnia 2005 r..

Na podstawie monitoringu i przedłożonych przez beneficjentów raportów oraz rozliczeń stwierdzamy, że największe problemy w realizacji projektów dotyczyły:

- zachowania dyscypliny budżetowej wynikającej z zatwierdzonej fiszki (nie wszyscy beneficjenci potrafili precyzyjnie wykorzystać określone pozycje budżetowe, często do tego przyczyniał się zbyt drobiazgowo zaplanowany budżet, który ponadto nie uwzględniał wszystkich wydatków niezbędnych do zrealizowania projektu);
- stosowanie prawidłowego kursu przeliczeniowego PLN/EUR w związku ze zmianą procedury rozliczania w stosunku do poprzednich edycji funduszu (dotyczyło to zwłaszcza wynagrodzeń za umowę o dzieło, zlecenia lub umowy o pracę, w przypadku których kwota netto wypłacana była w innym miesiącu niż pozostałe składniki wynagrodzenia tj. zaliczka na podatek dochodowy i składki ZUS co powodowało konieczność zastosowania dwóch kursów przeliczeniowych PLN/EUR do kwoty wynagrodzenia brutto)
- dynamicznie zmieniającego się w dół kursu euro i faktu, że o kursie przeliczeniowym decydowała data faktycznej zapłaty a nie data wystawienia

faktury. W związku z tym większość beneficjentów musiała z własnych środków poza budżetem projektu pokryć różnice kursowe.

5. Sektory

Spośród 11 zrealizowanych w Euroregionie „Tatry” projektów najwięcej, bo około 45% dotyczyło wymiany kulturalnej, a 18,18% z zakresu turystyki i demokracji lokalnej. Natomiast nie zrealizowano żadnego projektu z zakresu ochrony środowiska i zdrowia. Szczegółowy podział projektów wg zakresu ich działań obrazuje tabela nr 2.

Tabela 2 – Podział projektów wg sektorów - zgodnie z Wytycznymi, np.:

Sektor	Liczba projektów
Wymiana kulturalna	5
Turystyka	2
Demokracja lokalna	2
Rozwój gospodarczy	1
Przepływ informacji	1
Ochrona środowiska	0
Zdrowie	0
Łącznie:	11

6. Beneficjenci

Beneficjentami małych projektów euroregionalnych dofinansowanych ze środków Phare w edycji 2002 były przede wszystkim gminy (około 36% wszystkich projektów). Dwa projekty zrealizowały organizacje pozarządowe oraz szkoły, a po jednym: Miejski Ośrodek Kultury w Nowym Targu, Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu i Związek Euroregion „Tatry”. Szczegółowy podział przedstawia tabela nr 3. Warto podkreślić, że czterech spośród beneficjentów po raz pierwszy korzystało ze środków Phare za pośrednictwem euroregionu.

Tabela 3 – Podział projektów wg rodzaju beneficjentów

Beneficjent	Liczba projektów
Gminy	4
Organizacje pozarządowe	2
Szkoły	2
Instytucje kulturalne	1
Powiaty	1
Euroregion	1
Łącznie:	11

7. Partnerzy zagraniczni

W realizacji 11 projektów zaangażowanych było ogółem 12 partnerów zagranicznych (najwięcej, bo dwóch przy projekcie pt. „Transgraniczna współpraca pomiędzy organami samorządowymi” realizowanym przez Urząd Miasta Zakopane). W projektach uczestniczyło ogółem 70 organizacji (oraz około 180 firm umieszczonych w portalu informacji gospodarczych), w tym 25 ze Słowacji.

Partnerzy zagraniczni w większości pochodzili ze słowackiej części Euroregionu „Tatry”, z wyjątkiem trzech z Euroregionu Karpackiego. Żaden z partnerów zagranicznych nie deklarował udziału finansowego w realizacji polskich projektów, natomiast dwóch partnerów zagranicznych realizowało projekty komplementarne do projektów polskich (patrz tabela nr 4). We wdrażanie każdego z 11 projektów zaangażowani byli partnerzy zagraniczni, których rzeczywisty wkład merytoryczny i organizacyjny był bardzo duży. Bez ich uczestnictwa nie możliwa byłaby realizacja zamierzonych przez beneficjentów działań.

Tabela 4 – Udział partnerów zagranicznych

Kraj	Liczba projektów z udziałem finansowym partnera zagranicznego deklarowanym w ankiecie	Liczba projektów z faktycznie poniesionym udziałem finansowym partnera zagranicznego	Liczba projektów komplementarnych do programu po drugiej stronie granicy
Słowacja	0	0	2

8. Najciekawsze projekty. – które projekty były najbardziej interesujące, innowacyjne, nietypowe, godne rozpowszechnienia i naśladowania?

Za najciekawsze spośród zrealizowanych projektów uznano:

- a) ***Studium historyczno-kulturowo-przyrodniczego szlaku dookoła Tatr” (trasy piesze, rowerowe, narciarskie, edukacyjne, konne)***

Beneficjent: Urząd Gminy Czarny Dunajec

Partner zagraniczny: Miasto Dolny Kubin

Wartość projektu: 23.299,77 EUR. Dofinansowanie z Phare: 17.474,83 EUR.

Cele projektu:

- promocja i rozwój turystyki regionów historyczno-geograficznych położonych wokół Tatr: Podhala, Spisza, Orawy i Liptowa,
- propagowanie zdrowego spędzania wolnego czasu jako alternatywy dla zmotoryzowanej turystyki.

Gmina Czarny Dunajec przy partnerskiej współpracy i wkładzie finansowym Miasta Nowy Targ oraz gmin: Czorsztyn, Nowy Targ, Łapsze Niżne i Szaflary zrealizowała nowatorski projekt, którego rezultatem jest wytyczenie szlaku dookoła Tatr prowadzącego z Nowego Targu przez historyczno-geograficzne krainy Podhala, Spisza, Orawy i Liptowa, położone po polskiej i słowackiej stronie Tatr.

Szlak ma pokazywać i promować najcenniejsze walory historyczne, kulturowe, przyrodnicze i krajobrazowe regionów przez które przebiega. Koncepcja tematyczna i proponowany przebieg szlaku, zawarty w opracowanym przez Pracownię Projektową Architektury i Urbanistyki z Krakowa w ramach projektu *Studium planistyczno-urbanistycznym*, nawiązują do projektu Greenways – zielonych szlaków dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, tworzonych wzdłuż „zielonych korytarzy” – rzek, tradycyjnych, historycznych tras handlowych lub naturalnych korytarzy przyrodniczych – przy założeniu łączenia regionów, atrakcji turystycznych i lokalnych inicjatyw, wspierających rozwój rekreacji „przyjaznej” dla środowiska oraz promującej zdrowy styl życia i niezmotoryzowane formy transportu.

Przebieg szlaku po stronie polskiej wyznaczają, poczynając od Nowego Targu, następujące punkty charakterystyczne: Czarny Dunajec – Podczerwone – Chochółów (w kierunku zachodnim) oraz Gronków – Dębno – Czorsztyn – Sromowce Niżne (w kierunku wschodnim). Część słowacką stanowi pętla łącząca punkty przekroczenia granicy polskiej poprzez miejscowości: Trstena – Dolný Kubín – Liptovský Mikuláš – Štrbské Pleso – Poprad – Kežmarok – Stará Ľubovňa – Spišská Stará Ves.

Merytoryczne podstawy kształtowania szlaku uwzględniające zarówno najcenniejsze walory historyczno-kulturowe, jak i przyrodniczo-krajobrazowe regionu wyznaczyły dwa opracowania studialne, wykonane w I fazie realizacji tego projektu :

- *Szlak wokół Tatr. Studium historyczno-kulturowe. Opracowanie strony polskiej*, mgr Anna Majorczyk, 2005,
- *Studium przyrodniczo-krajobrazowe szlaku dookoła Tatr (strona polska)*, dr Piotr Dąbrowski, 2005.

Ponadto w ramach projektu zorganizowano dwie konferencje (4 marca 2005 r. i 19 lipca 2005 r.) służące prezentacji opracowań studialnych, dyskusji i promocji Szlaku dookoła Tatr a także wydano 500 egzemplarzy publikacji pt. *Historyczno-kulturowo-przyrodniczy szlak wokół Tatr* określającej główne kierunki do projektu technicznego szlaku. Warto podkreślić, że koncepcja realizacji tego szlaku zyskała uznanie Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej. Kontynuacja tego przedsięwzięcia poprzez działania infrastrukturalne przyczyni się do powstania pierwszego wspólnego polsko-słowackiego produktu turystycznego na terenie Euroregionu „Tatry”. Partner słowacki złożył projekt komplementarny dotyczący słowackiej części szlaku. Nie uzyskał jednak dofinansowania z Funduszu Phare ale mimo to bardzo aktywnie uczestniczył w realizacji polskiego projektu.

b) Stworzenie podstaw systemu informacji geograficznej GIS dla Euroregionu „Tatry”

Beneficjent: Urząd Miasta Zakopane

Partner zagraniczny: Urząd Miasta Poprad

Wartość projektu: 23.573,96 EUR. Dofinansowanie z Phare: 17.680,47 EUR.

Cele projektu:

- stworzenie podstaw jednolitego systemu informacji przestrzennej o Euroregionie „Tatry”,
- udostępnienie szerokiemu gronu odbiorców dostępu do opracowanej bazy danych przestrzennych.

Dzięki temu innowacyjnemu projektowi powstała nowa jakość uzyskiwania informacji o Tatrach i całym Euroregionie „Tatry” za pomocą danych przestrzennych w Systemie Informacji Geograficznej (GIS). Miasto Zakopane wraz Tatrzańskim Parkiem Narodowym oraz Miastem Poprad stworzyło podstawy tego systemu (dostępnego pod adresem: www.gis.um.zakopane.pl), który prezentuje dane (wykorzystując m.in. zdjęcia satelitarne) w czterech poziomach szczegółowości:

- pierwszym, który obejmuje obszar całego euroregionu, i zawiera podstawowe informacje fizjograficzne, komunikacyjne oraz administracyjne (dane te mogą być podstawą do generowania map tematycznych),
- drugim obejmującym swym zakresem teren Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery „Tatry” czyli polskiego i słowackiego Parku Narodowego ,
- trzecim, który obejmuje teren gminy Zakopane ,
- czwartym, obejmującym teren Tatr i Podtatrza.

W ramach projektu zorganizowana została również w dniu 26.08.2005 r. w Zakopanem konferencja prezentująca możliwości wykorzystania danych zgromadzonych w systemie, zarówno na potrzeby samorządów lokalnych, różnych instytucji, jak i mieszkańców oraz turystów pogranicza polsko-słowackiego. Warto podkreślić, że jest to jedyny istniejący w Polsce System GIS obejmujący swym zakresem tak znaczny obszar.

c) „To co nas łączy”

Beneficjent: Zjednoczenie Łemków

Partner zagraniczny: Stowarzyszenie Kostitras

Wartość projektu: 8.161,67 EUR. Dofinansowanie z Phare: 6.121,25 EUR.

Cele projektu:

- zwiększenie transgranicznego ruchu turystycznego
- zainicjowanie długookresowej współpracy w zakresie utrzymania i prezentacji tradycji kulturowych z ich efektywnym wykorzystaniem dla potrzeb turystyki.

Dwa stowarzyszenia skupiające Łemków mieszkających po polskiej i słowackiej stronie granicy, zrealizowały bardzo ciekawą inicjatywę marketingową wykorzystując w celach turystycznych tradycję zapomnianego już dziś rzemiosła maziarskiego. W ramach projektu odrestaurowano tradycyjny wóz maziarski, dostosowując go do potrzeb przewozu turystów, a także utworzono Międzynarodowe Biuro Przewozów Maziarskich i zorganizowano przejazd wytyczonym Międzynarodowym Szlakiem Maziarskim prowadzącym z miejscowości Łosie (w Polsce) do Bardejowskich Kupeli (na Słowacji). Podczas przejazdu uczestnicy mogli zapoznać się z tradycyjnym rzemiosłem i kulturą

lemkowską. W ramach projektu została również wydana publikacja pt. *Międzynarodowy Szlak Maziarski* (1800 egz.) podsumowująca realizację tego projektu, zawierająca m.in. barwne relacje uczestników tej pierwszej turystycznej wyprawy wozem maziarskim.

d) Talentem obdarzeni bogaci kulturą (komplementarny)

Beneficjent: Miejski Ośrodek Kultury w Nowym Targu

Partner zagraniczny: Podtatranske Osvetove Stredisko w Popradzie

Wartość projektu: 17.424,12 EUR. Dofinansowanie z Phare: 13.068,09 EUR.

Cele projektu:

- zdynamizowanie kontaktów polsko-słowackich środowisk twórczych Euroregionu „Tatry” poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń oraz wspólne działania artystyczne,
- upowszechnienie twórczości dzieci i młodzieży pogranicza polsko-słowackiego.

Projekt ten (jako jeden z dwóch w edycji Phare 2002) miał charakter komplementarny i był realizowany równocześnie z projektem partnera słowackiego. W ramach tego projektu zorganizowany został dwudniowy plener plastyczny dla młodzieży, warsztaty Szkoły Tańca (w której uczestniczyły dziecięce zespoły regionalne z Polski i Słowacji), trzy plenery fotograficzne oraz plener malarski dla polskich i słowackich artystów. Rezultaty tych działań można było oglądać na wystawach poplenerowych oraz podczas Jarmarku Podhalańskiego, gdzie zdobyte umiejętności taneczne i wspólnie opracowany program prezentowały zespoły Mali Śwarni i Maguracik. Ponadto zrealizowano prezentację multimedialną dotyczącą projektu opublikowaną na płytach CD w ilości 500 egzemplarzy oraz wydano 500 szt. katalogu do wystawy prac powstałych w trakcie pleneru malarskiego.

9. Efekty

Ze Wspólnego Funduszu Małych Projektów w ramach czwartej edycji polsko-słowackiego Programu Współpracy Przygranicznej Phare wsparcie otrzymało jednaście projektów o bardzo różnym charakterze. W ich realizację zaangażowanych było bezpośrednio ogółem 70 organizacji w tym 25 słowackich. W ramach projektów opublikowano łącznie 16 300 egzemplarzy różnego rodzaju wydawnictw między innymi aktualną mapę Euroregionu „Tatry” z planami 12 miast z polskiej i słowackiej części euroregionu, *Rocznik Pogranicze Polsko-Słowackie 2003-2004*, 2 foldery dotyczące Międzynarodowego Szlaku Maziarskiego oraz Polsko-Słowackiego Portalu Informacji Gospodarczych, 5 katalogów do wystaw malarskich, a także prezentacja multimedialna na płytach CD dotycząca projektu *Talentem obdarzeni – bogaci kulturą*. Ponadto powstał nowoczesny System Informacji Geograficznej (GIS) dla Euroregionu „Tatry” (dostępny w internecie pod adresem: www.gis.um.zakopane.pl) oraz Polsko-Słowacki Portal Informacji Gospodarczych (www.starostwo.nowy-sacz.pl/PSPG). Ponadto opracowano 3 studia : studium

historyczno-kulturowe, przyrodniczo-krajobrazowe oraz planistyczno-urbanistyczne dotyczące polskiej części Szlaku dookoła Tatr. Wytyczono dwa polsko-słowackie szlaki: Szlak dookoła Tatr oraz Międzynarodowy Szlak Maziarski. Napisany został również scenariusz wspólnego polsko-słowackiego przedstawienia teatralnego, na podstawie którego młodzież z Polski i Słowacji prezentowała swoje umiejętności aktorskie, wokalne i taneczne. Realizacja projektów umożliwiła beneficjentom zakup m.in.: ekranów i gablot wystawienniczych, antyram, oprogramowania ArcView i zdjęć satelitarnych (do systemu GIS), sztalug, farb i płócien malarskich, tyczek slalomowych oraz nagród rzeczowych dla uczestników konkursów i zawodów sportowych. Ponadto w ramach jednego z projektów zmodernizowano stary tradycyjny wóz maziarski dostosowując go do przewozu turystów.

Udział w organizowanych przez beneficjentów konferencjach, plenerach, warsztatach plastycznych, tanecznych i teatralnych, wystawach, spotkaniach, wycieczkach, różnorodnych konkursach i zawodach sportowych przyczynił się do zbliżenia ludzi z różnych środowisk społecznych i zawodowych pogranicza polsko-słowackiego. Efektem realizacji projektów był rozwój i pogłębienie współpracy transgranicznej oraz nawiązanie nowych kontaktów (szczególnie podkreślane w przypadku 2 projektów). W trakcie realizacji projektów powstały nowe polsko-słowackie struktury takie jak: Międzynarodowe Biuro Przewozów Maziarskich, a także wspólne polsko-słowackie komisje: Komisja Rozwoju Przestrzennego Infrastruktury, Komisja Środowiska Naturalnego oraz Komisja Rozwoju Regionalnego, Lokalnej Demokracji i Potencjału Ludzkiego.

O dużym zainteresowaniu tego typu przedsięwzięciami świadczy duża liczba ich uczestników (patrz tabela nr 5). W realizacji wszystkich imprez zaangażowanych bezpośrednio było ogółem około 3400 osób a liczba odbiorców pośrednich wyniosła około 9500 osób.

Tabela 5: Wybrane mierzalne efekty FMP

Liczba organizacji uczestniczących w projektach	Liczba organizacji partnerów zagranicznych biorących udział w projektach	Liczba bezpośrednich uczestników projektów (osób zaproszonych, zakwalifikowanych do zawodów, uczestników festiwalu itp.)	Liczba odbiorców pośrednich (np. widzów, słuchaczy, czytelników, w przybliżeniu)	Liczba publikacji (np. map, przewodników, projektów badawczych/studio w/ koncepcji, plakatów, zaproszeń, materiałów seminaryjnych itp.)	Liczba projektów inicjujących współpracę transgraniczną
70	25	3 400	9 500	16 300	2

10. Wykorzystanie środków.

Reprezentacja Komisji Europejskiej w Warszawie beneficjentom z Euroregionu „Tatry” przyznała łącznie **126.096 EUR** dofinansowania ze środków funduszu Phare. Ponadto euroregion dysponował dotacją na zarządzanie funduszem w wysokości **6.667 EUR**. W wyniku realizacji projektów wykorzystano łącznie

119.901,23 EUR (w tym na zarządzanie oraz **6.666,98 EUR**) co oznacza, że wykorzystanych zostało około **90 %** ogólnej kwoty przyznanych środków pomocowych w tej transzy (patrz tabela nr 6). Niewykorzystanie całości przyznanej kwoty Phare wynikało z faktu, że nie wszyscy beneficjenci potrafili precyzyjnie wykorzystać określone pozycje budżetowe.

Tabela 6: Wykorzystanie środków FMP

	Kwota Phare zatwierdzona (w EURO)	Kwota Phare wykorzystana (w EURO)	Kwota Phare wykorzystana (w %)	Kwota Phare niewykorzystana (w EURO)
Realizacja 11 projektów	126 096,00	113 234,25	89,80	12 861,75
Zarządzanie FMP 2002	6 667,00	6 666,98	100	0,02
Ogółem	132 763,00	119 901,23	90,31	12 861,77

11. Wkład własny beneficjentów

Beneficjenci deklarowali przeznaczyć na realizację projektów kwotę 42.041,74 EUR ze środków własnych. Ostatecznie wydatkowali 37.752,19 EUR co obrazuje tabela nr 7. Należy podkreślić, że w przypadku dwóch projektów udział finansowy w ich realizację zadeklarowali partnerzy krajowi, którzy ze swoich deklaracji rzeczywiście się wywiązali, przy czym Urząd Gminy w Czarnym Dunajcu miał aż pięciu partnerów krajowych.

Tabela 7: Wkład własny beneficjentów

Wkład deklarowany w fiszce (w EURO)	Wkład faktycznie poniesiony (w EURO)	Wkład własny faktycznie poniesiony (w %)
42 041,74	37 752,19	89,77%

12. Monitoring

Euroregion „Tatry” czuwał nad prawidłowym wdrażaniem wszystkich projektów przez cały okres ich realizacji. Działania podejmowane w tym zakresie miały zróżnicowany charakter. Pracownicy euroregionu uczestniczyli między innymi w przedsięwzięciach organizowanych przez beneficjentów w ramach projektów. W ten sposób monitorowano pięć projektów a więc 50% wszystkich projektów realizowanych w Euroregionie „Tatry” z tej transzy Funduszu Phare (z wyłączeniem projektu własnego Euroregionu „Tatry”). Ponadto na każde życzenie euroregionu beneficjenci relacjonowali ustnie bądź pisemnie przebieg wdrażania projektów. W trakcie monitoringu nie stwierdzono uchybień.

13. Promocja UE

Realizacja projektów dofinansowanych ze środków pomocowych Unii Europejskiej w znakomity sposób przyczyniła się do jej promocji. Wszyscy beneficjenci na szkoleniu otrzymali instrukcje dotyczące obowiązku podkreślania faktu, że realizowany przez nich projekt jest dofinansowany ze środków unijnych. Stosowne adnotacje widniały na wszystkich publikacjach, zaproszeniach czy plakatach wykonanych w ramach tych projektów. Na zakupionym sprzęcie nalepione są odpowiednie naklejki informujące o źródle jego finansowania. Ponadto w scenografii wydarzeń beneficjenci eksponowali logo i flagę Unii Europejskiej. Strony internetowe, które powstały w trakcie realizacji projektów oraz artykuły prasowe na ich temat zawierały informacje o wsparciu finansowym Unii Europejskiej.

14. Wnioski

Należy podkreślić, że w ramach tej edycji Funduszu Phare zrealizowano wiele przemyślanych, pożytecznych i mądrych projektów. Kilku beneficjentów poświęciło swe projekty obszarom polsko-słowackiej współpracy dotąd nie eksploatowanym.

Załączniki:

1. Raport finansowy: spis projektów, ich beneficjentów z podziałem zgodnie z wzorem.

Załącznik 1: Raport finansowy — projekty zrealizowane w Euroregionie „Tatry” dofinansowane z FMP Phare CBC 2002

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Kwota Phare		Udział własny	Łączny budżet projektu	% Dofinansowania
			Zatwierdzona	Wykorzystana			
1.	<i>10 lat współpracy transgranicznej Euroregionu Tatry - próba syntezy</i>	Związek Euroregion "Tatry"	12 939,00	12 859,73	4 286,58	17 146,31	75
2.	<i>Talentem obdarzeni - kulturą bogaci</i>	Miejski Ośrodek Kultury w Nowym Targu	13 430,25	13 068,09	4 356,03	17 424,12	75
3.	<i>Polsko-Słowacki Portal Informacji Gospodarczych</i>	Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu	8 736,78	7 758,86	2 586,29	10 345,15	75
4.	<i>Nasza Mała Ojczyzna w wielkiej Europie - współpraca młodzieży z gmin Uście Gorlickie i Malcov</i>	Gimnazjum w Uściu Gorlickim	4 258,27	4 094,19	1 364,73	5 458,92	75
5.	<i>Studium historyczno-kulturowo-przyrodniczego szlaku dookoła Tatr (trasy piesze, rowerowe, narciarskie, edukacyjne, konne)</i>	Urząd Gminy Czarny Dunajec	20 859,00	17 474,83	5 824,94	23 299,77	75
6.	<i>To co nas łączy</i>	Zjednoczenie Łemków	7 426,50	6 121,25	2 040,42	8 161,67	75
7.	<i>Tatrzańska Euroliga Dzieci</i>	Urząd Miasta Zakopane	14 670,00	11 690,05	3 896,69	15 586,74	75
8.	<i>Plener malarski Cztery Pory Roku w Pieninach</i>	Fundacja Dzieci Pienin	12 429,00	12 167,75	4 055,92	16 223,67	75
9.	<i>Łączy nas słowo i aktywność sportowa - partnerska współpraca pomiędzy szkołami z Zakopanego i Popradu</i>	Gimnazjum nr 2 w Zakopanem	4 391,25	4 356,85	1 452,28	5 809,13	75
10.	<i>Transgraniczna współpraca pomiędzy organami samorządowymi</i>	Urząd Miasta Zakopane	7 823,45	5 962,18	1 994,82	7 957,00	74,93
11.	<i>Stworzenie podstaw systemu informacji geograficznej GIS dla Euroregionu "Tatry"</i>	Urząd Miasta Zakopane	19 132,50	17 680,47	5 893,49	23 573,96	75
Łącznie			126 096,00	113 234,25	37 752,19	150 986,44	